

ACHTSTE BIJDRAGE

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN

TERNATE (1),

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

Tijdens mijn verblijf te Ternate, in de maand September 1855, verzamelde ik daar een aantal vischsoorten, welke mij aanleiding gaven tot het uitgeven mijner Zevende

---

(1) Mijne vroegere bijdragen over dit onderwerp, zijn alle opgenomen in het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië t. w.

1. Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Ternate. Dl IV, 1853, p. 131—140.

2. Nieuwe bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Ternate en Halmahera (Gilolo). Dl IV, p. 595—610.

3. Diagramma haematochir, eene nieuwe soort van Ternate. Dl VI, 1851, p. 175—176.

4. Iets over visschen levende in zcesterren en over eene nieuwe soort van Oxybeles. Dl VII, 1854, p. 62, 63.

bijdrage over Ternate's vischfauna. Zelf daar slechts enkele dagen hebbende kunnen verblijven, was het mij niet mogelijk, in dien korten tijd meer dan 133 soorten waar te nemen, welke trouwens voor een groot gedeelte nog niet van Ternate bekend waren en het aantal der van daar bekende soorten tot 233 deed stijgen. Ik verzocht daarom den heer A. Kunze, officier van gezondheid der 2e klasse te Ternate, de goedheid te willen hebben, uit den rijkdom van de zee rondom het eiland zijner standplaats nieuwe verzamelingen daar te stellen. De heer Kunze heeft met de meeste welwillendheid aan mijn verzoek voldaan en mij eene verzameling doen toekomen, welke niet minder dan 134 vischsoorten bevat.

Deze soorten zijn de hieronder genoemde.

1	<i>Apogon bandanensis</i> CV.	14	<i>Mesoprion decussatus</i> CV.
2*	» <i>leptacanthus</i> Blkr.	15	» <i>fulviflamma</i> Blkr.
3*	» <i>melanorhynchos</i> Blkr.	16	» <i>marginatus</i> Blkr.
4*	» <i>melas</i> Blkr.	17*	<i>Therapon Cuvieri</i> Blkr.
5*	» <i>multitaeniatus</i> Ehr.	18	» <i>servus</i> CV.
6	» <i>novemfasciatus</i> CV.	19*	<i>Priacanthus Blochii</i> Blkr.
7*	<i>Apogonichthys polystigma</i>	20	<i>Holocentrum diadema</i> CV.
	Blkr.	21	» <i>sammara</i> CV.
8	<i>Cheilodipterus quinqueline-</i>	22	<i>Myripristis adustus</i> Blkr.
	<i>atus</i> CV.	23	» <i>parvidens</i> CV.
9*	<i>Ambassis urotacnia</i> Blkr.	24	<i>Percis cylindrica</i> CV.
10	<i>Serranus hexagonatus</i> CV.	25	<i>Sillago malabarica</i> Cuv.
11	» <i>Hoevenii</i> Blkr.	26	<i>Sphyræna Commersonii</i> CV.
12	<i>Mesoprion amboinensis</i> Blkr.	27	» <i>obtusata</i> CV.
13	» <i>bottonensis</i> Blkr.	28	<i>Upeneus barberinus</i> CV.

5. Vijfde bijdrage tot de kennis der ichtthyologische fauna van Ternate. Dl VIII, 1855, p. 295-328.

6. Over eenige nieuwe visschen van Ternate. Dl IX, 1855, p. 155:

7. Zevende bijdrage tot de kennis der ichtthyologische fauna van Ternate. Dl X, 1856, p. 357-386.

29	<i>Upeneus Russellii</i> CV.	67	<i>Acanthurus matoides</i> CV.
30	" <i>trifasciatus</i> CV.	68*	<i>Mugil coeruleomaculatus</i> Lac.
31	<i>Mulloides flavolineatus</i> Blkr.		
32	<i>Upeneoides variegatus</i> Blkr.	69*	" <i>cylindricus</i> CV.
33*	<i>Pterois antennata</i> CV.	70*	" <i>melanochir</i> K. v. H.
34*	<i>Scorpaena polyprion</i> Blkr.	71	<i>Atherina duodecimalis</i> CV.
35*	<i>Platycephalus pristiger</i> CV.	72*	" <i>lacunosa</i> Forsk.
36*	" <i>Quoyi</i> Blkr.	73*	" <i>Temminckii</i> Blkr.
37*	<i>Apistus taenianotus</i> CV.	73	<i>Salarias quadripinnis</i> CV.
38	<i>Diagramma lineatum</i> CV.	75*	<i>Gobius ophthalmonema</i> Blkr.
39*	" <i>orientale</i> CV.	76	" <i>phalaena</i> CV.
40*	" <i>radja</i> Blkr.	77	<i>Fistularia immaculata</i> Comm.
41	<i>Scolopsides lineatus</i> QG.	78	<i>Plesiops coeruleolineatus</i> Rüpp.
42*	" <i>lycogenis</i> CV.		
43	<i>Heterognathodon xanthopleura</i> Blkr.	79	<i>Amphiprion chrysargurus</i> Richds.
44*	<i>Lethrinus latifrons</i> Rüpp.	80*	<i>Pomacentrus bifasciatus</i> Blkr.
45*	" <i>opercularis</i> CV.	81	" <i>pavo</i> Lac.
46	" <i>ornatus</i> CV.	82*	" <i>taeniometopon</i> Blkr.
47*	" <i>reticulatus</i> CV.	83*	<i>Glyphisodon coelestinus</i> CV.
48*	<i>Gerres macrosoma</i> Blkr.	84	" <i>lacrymatus</i> QG.
49*	" <i>oyena</i> CV.	85	" <i>rahti</i> CV.
50*	<i>Chaetodon auriga</i> Forsk.	86	<i>Cheilio hemichrysos</i> CV.
51	" <i>dorsalis</i> Rwdt.	87*	<i>Julis (Halichoeres) Hartzfeldii</i> Blkr.
52*	" <i>unimaculatus</i> Bl.		
53	" <i>vagabundus</i> Bl.	88*	" ( ) <i>interruptus</i> Blkr.
54	" <i>virescens</i> CV.	89	" ( ) <i>kallosoma</i> Blkr.
55*	<i>Platax batavianus</i> CV.	90*	" ( ) <i>leparensis</i> Blkr.
56*	" <i>Boersii</i> Blkr.	91*	" ( ) <i>phekadopleura</i> Blkr.
57*	" <i>teira</i> CV.	92	" ( ) <i>Renardi</i> Blkr.
58*	" <i>vespertilio</i> Rüpp.	93	" ( ) <i>strigiventer</i> Benn.
59	<i>Caranx ekala</i> CV.	94	<i>Callyodon vaigiensis</i> Cuv.
60	" <i>Forsteri</i> CV.	95	<i>Belone cylindrica</i> Blkr.
61	<i>Selar boöps</i> Blkr.	96*	<i>Hemiramphus Dussumierii</i> CV.
62	" <i>torvus</i> Blkt.	97*	" <i>Gaimardi</i> CV.
63*	<i>Equula gomorah</i> CV.	98	" <i>Russellii</i> CV.
64*	<i>Amphacanthus guttatus</i> Bl	99	<i>Clupeoides macassariensis</i> Blkr.
65	" <i>margaritiferus</i> CV.		
66	" <i>marmoratus</i> CV.	100*	<i>Harengula Kunzei</i> Blkr.

101	Harengula moluccensis	Blkr.	107	Balistes prasinus	Lac.
102*	Sardinella leiogastroides	Blkr.	108*	Monacanthus trichurus	Blkr.
103	Spratelloides argyrotaenia	Blkr.	109*	Ostracion cornutus	Lac.
104*	Engraulis encrasicholoides	Blkr.	110	Syngnathus haematopterus	Blkr.
			111	Solenognathus Blochii	Blkr.
105	Saurida nebulosa	CV.	112*	Hippocampus kuda	Blkr.
106	Rhombus Mogkii	Blkr.	113*	Taeniura lymma	MH.

Van deze soorten zijn 51, de met een * gemerkte, nieuw voor de kennis der fauna van Ternate, zoodat het geheele aantal thans van Ternate bekende vischsoorten bedraagt 284. Nieuw voor de wetenschap zijn slechts *Apogon leptacanthus*, *Platycephalus Quoyi*, *Gobius ophthalmonema* en *Harengula Kunzei*. De volledige lijst der bedoelde 284 soorten, als mede de beschrijvingen der in de wetenschap nog onbekende, volgen hieronder.

—————

Species piscium ternatenses hucusque cognitae.

- 1 *Cheilodipterus quinquelineatus* CV., Nat. Tijdschrift voor Ned. Ind. II, p. 253.
- 2 *Apogon bandanensis* Blkr, ibid. VI, p. 95.
- 3   " *fraenatus* Valenc. Act. Soc. Scient. Ind. Neerl. I, Vissch. Amb. p. 25.
- 4   " *Hartzfeldii* Blkr, Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VI, p. 482.
- 5   " *Hoevenii* Blkr, ibid. VI, p. 483.
- 6   " *hypselonotus* Blkr, ibid. VIII, p. 309.
- 7   " *koilomatodon* Blkr, ibid. IV, p. 134.
- 8   " *leptacanthus* Blkr ibid., XII p. 204.
- 9   " *macropterus* K. v. H, ibid. II, p. 163.
- 10   " *melanorhynchos* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neerl. I, Vissch. Amb. p. 26.
- 11   " *melas* Blkr, ibid. Vissch. Amb. p. 27.
- 12   " *multitaeniatus* Ehr., Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 28.
- 13   " *novemfasciatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. III, p. 163.

- 14 *Apogonichthys gracilis* Blkr, Nat. T. N. Ind. X, p. 371.
- 15 " *polystigma* Blkr, *ibid.* VI, p. 484.
- 16 *Ambassis urotaenia* Blkr, *ibid.*, III, p. 257.
- 17 *Serranus alboguttatus* CV., *ibid.* VI, p. 191.
- 18 " *guttatus* CV. = *Serranus cyanostigmatoides* Blkr,
Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 31.
- 19 " *hexagonatus* CV., Nat. T. N. Ind. VI, p. 191.
- 20 " *Hoevenii* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc., p. 36.
- 21 " *horridus* K. v. H., *ibid.* Perc., p. 36.
- 22 " *leucogrammicus* Rwdt, *ibid.*, Perc., p. 33.
- 23 " *marginalis* CV., *ibid.* Perc., p. 34.
- 24 " *microprion* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III, p. 552.
- 25 " *myriaster* CV., *ibid.* VI, p. 192.
- 26 " *pardalis* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc., p. 37.
- 27 " *punctulatus* CV. Nat. T. N. Ind. III, p. 570.
- 28 " *Sebae* Blkr, *ibid.* VI, p. 488.
- 29 " *spilurus* CV., p. 322.
- 30 " *urodelus* CV., *ibid.* VII, p. 38.
- 31 *Plectropoma maculatum* CV., *ibid.* VII, p. 418.
- 32 *Mesoprion amboinensis* Blkr, *ibid.* III, p. 259.
- 33 " *bottonensis* Blkr = *M. janthinurus* Blkr, *ibid.* II, p.
170, VI, p. 52.
- 34 " *chrysoaenia* Blkr, *ibid.* III, p. 259.
- 35 " *decussatus* CV., Verh. B. Gen. XXII, Perc., p. 43
- 36 " *fulviflamma* Blkr = *M. unimaculatus* QG. CV. =
DiaCOPE fulviflamma CV. Rüpp., Nat. T. N. Ind.
III, p. 553.
- 37 " *lineolatus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 46.
- 38 " *marginatus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III, p. 554.
- 39 " *microchir* Blkr, *ibid.* V, p. 332.
- 40 " *monostigma* CV?, Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 42.
- 41 " *octolineatus* Blkr, *ibid.* XXII, Perc., p. 40.
- 42 " *Russellii* Blkr, *ibid.* XXII Perc., p. 41.
- 43 " *vitta* Blkr, *ibid.* XXII Perc., p. 44.
- 44 *Therapon Cuvieri* Blkr, Nat. T. N. Ind. VI, p. 211.
- 45 " *servus* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc., p. 49.
- 46 *Priacanthus Blochii* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 456.
- 47 *Holocentrum diadema* CV., *ibid.* III, p. 259.
- 48 " *leonoides* Blkr, Verh. B. G. XXII, Perc., p. 51.

- 49 *Holocentrum punctatissimum* CV., Nat. T. Ned. Ind. IV,
p. 248.
- 50 " *sammara* CV., *ibid.* III, p. 555.
- 51 " *tiereoides* Blkr, *ibid.* V, p. 334.
- 52 *Myripristis adustus* Blkr, *ibid.* IV, p. 108.
- 53 " *parvidens* CV? *ibid.* III, p. 260.
- 54 " *pralinius* CV., *ibid.* II, p. 234.
- 55 *Percis cylindrica* CV., *ibid.* II, p. 235.
- 56 *Sphyræna Commersonii* CV. *ibid.* VII, p. 425. Verh. Bat.
Gen. XXVI Sphyr., p. 13.
- 57 " *jello* CV., *ibid.*, VII, p. 369, *ibid.* XXVI Sphyr., p. 12.
- 58 " *langsar* Blkr, *ib.* VII, p. 367, *ibid.*, p. 19.
- 59 " *obtusata* CV., *ib.* VII, p. 364, *ibid.*, p. 17.
- 60 *Polynemus kuru* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV, p. 600.
- 61 *Upeneus barberinus* CV., *ibid.* II, p. 172.
- 62 " *barberinoides* Blkr, *ibid.* III, p. 262.
- 63 " *Russellii* CV., Verh. Bat. Gen. XXII, Perc., p. 62.
- 64 " *trifasciatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. II, p. 237.
- 65 *Upeneoides variegatus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII, Perc.,
p. 64.
- 66 *Mulloidés flavolineatus* Blkr, Nat. T. N. Ind. III, p. 697.
- 67 " *vanicoleasis* Blkr, *ibid.* IV, p. 601.
- 68 *Dactylopterus orientalis* CV., *ibid.* III, p. 264.
- 69 *Pterois antennata* CV., *ibid.* V, p. 72.
- 70 " *volitans* CV., Verh. Bat. Gen. XXII, Sclerop., p. 7.
- 71 *Scorpaena polyprion* Blkr, *ibid.* XXII, Sclerop., p. 7, Ichth.
Bali, p. 5.
- 72 *Scorpaenichthys* (1) *polylepis* Blkr = *Scorpaena polylepis* Blkr.
Nat. T. Ned. Ind. II, p. 173.
- 73 *Platycephalus isacanthus* CV., *ibid.* II, p. 481, III, p. 63,
- 64 " *pristiger* CV., *ibid.* XII, p. 205.
- 75 " *Quoyi* Blkr, *ibid.* XII, p. 206.
- 76 *Apistus taenianotus* CV., *ibid.* III, p. 753.
- 77 *Synanceia brachio* CV., Verh. B. Gen. XXII, Sclerop., p. 9.
- 78 *Diagramma crassispinum* Rüpp, *ib.*, XXIII, Sciaen., p. 26.

---

(1) Tot het geslacht *Scorpaenichthys* breng ik die soorten van *Scorpaena*, welke slechts ploegbeenstanden en geen gehemeltetanden bezitten.

- 79 *Diagramma Goldmanni* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV, p. 602.
80 " *haematochir* Blkr, *ibid.*, VI, p. 175.
81 " *Lessonii* CV., *ibid.* IV, p. 463.
82 " *lineatum* CV., *ibid.* IV, p. 112.
83 " *orientale* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII, Sciaen., p. 23.
84 " *plectorhynchos* CV., *ibid.* XXIII Sciaen. p. 20.
85 " *radja* Blkr, Nat. T. N. Ind., V, p. 336.
86 *Scolopsides bilineatus* CV., Verh. B. G. XXIII, Sciaen., p. 28.
87 " *lineatus* QG., Nat. T. Ned. Ind. V, p. 73.
88 " *lycogenis* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII, Sciaen., p. 23.
89 " *monogramma* K. v. H., *ibid.* XXIII, Sciaen., p. 29.
90 *Heterognathodon bifasciatus* Blkr, *ibid.* XXIII, Sciaen., p. 30.
91 " *xanthopleura* Blkr, *ibid.* XXIII, Sciaen. p. 31,
Nat. T. Ned. Ind. I, p. 101.
92 *Lethrinus latifrons* Rüpp., Nat. T. N. Ind. II, p. 220.
93 " *opercularis* CV., Verh. B. G. XXIII, Spar., p. 14.
94 " *ornatus* CV = *Lethr. xanthotaenia* Blkr, Nat. T.
N. Ind. II, p. 176.
95 " *reticulatus* CV., *ibid.* VI, p. 96.
96 " *rhodopterus* Blkr, *ibid.* III, p. 65.
97 *Caesio chrysozona* K. v. H., Verh. B. G. XXIII, Maen. p. 9.
98 " *coerulaureus* Lac., *ibid.* XXIII, Maen., p. 8.
99 " *gymnopterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. X, p. 372.
100 " *pisang* Blkr, *ibid.* IV, p. 113.
101 *Gerres filamentosus* CV., Verh. B. Gen. XXIII, Maen., p. 10.
102 " *macrosoma* Blkr, Nat. T. N. Ind. VI, p. 56.
103 " *oyena* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII, Maen., p. 12.
104 *Chaetodon auriga* Forsk., Nat. T. N. Ind. V, p. 164.
105 " *baronessa* CV., *ibid.* III, p. 239.
106 " *citrinellus* Brouss. *ibid.* V, p. 50.
107 " *dorsalis* Rwdt, *ibid.* II, p. 240.
108 " *ephippium* CV., *ibid.* V, p. 337.
109 " *falcula* Bl., *ibid.* VIII, p. 311.
110 " *Kleinii* CV.
111 " *lunula* CV., Nat. T. N. Ind. V, p. 57.
112 " *nesogallicus* CV., *ibid.* II, p. 40.
113 " *oligacanthus* Blkr, Verh. B. Gen. XXIII, Chaet.,
p. 16. N. T. Ned. Ind. I, p. 105.
114 " *oxycephalus* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV, p. 603.

- 115 *Chaetodon princeps* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII, Chaet., p. 19.
 116   "   *unimaculatus* Bl., Nat. T. Ned. Ind. II, p. 241.
 117   "   *vagabundus* Bl., Verh. B. G. XXIII, Chaet., p. 18.
 118   "   *virescens* CV., ibid. XXIII, Chaet., p. 17.
 119   "   *vittatus* CV., ibid. XXIII, Chaet., p. 18.
 120 *Heniochus melanistion* Blkr, Nat. T. N. Ind. VI, p. 98.
 121 *Zanclus cornutus* CV., Verh. B. Gen. XXIII, Chaet., p. 22.
 122 *Holacanthus bicolor* CV., Nat. T. Ned. Ind. V, p. 77.
 123   "   *leucopleura* Blkr, ibid. V, p. 79.
 124   "   *Vrolikii* Blkr, ibid. V, p. 339.
 125 *Platax batavianus* CV., Verh. B. G. XXIII, Chaet., p. 28.
 126   "   *Boersii* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 758.
 127   "   *teira* CV., Verh. B. Gen. XXIII, Chaet., p. 28.
 128   "   *vespertilio* Cuv., = *Pl. Blochii* CV., ibid. XXIII,
       Chaet., p. 27.
 129 *Pempheris moluca* CV., ibid. XXIV, Chaet., p. 30.
 133   "   *oualensis* CV., Nat. T. Ned. Ind. II, p. 242.
 131 *Pimlepterus ternatensis* Blkr, ibid. IV, p. 604.
 132 *Toxotes jaculator* CV., Verh. B. G. XXIII, Chaet., p. 31.
 133 *Scomber loo* CV., ibid. XXIV, Makr., p. 35.
 134 *Auxis thynnoides* Blkr, Nat. T. N. Ind. VIII, p. 301.
 135 *Chorinemus sancti Petri* CV. Verh. B. G. XXIV, Makr., p. 45.
 136   "   *toloo* CV., ibid. XXIV, Makr. p. 45.
 137 *Decapterus lajang* Blkr, Nat. T. N. Ind. VIII, p. 302.
 138 *Selar boöps* Blkr, Verh. B. Gen. XXIV, Makr., p. 51.
 139   "   *torvus* Blkr, ibid. XXIV, Makr., p. 51.
 140 *Caranx ekala* CV., ibid. XXIV, Makr. p. 59.
 141   "   *Forsteri* CV., ibid. XXIV, Makr. p. 60, Nat.
       T. N. Ind. III, p. 164.
 142 *Carangoides blepharis* Blkr, ibid. XXIV, Makr., p. 67.
 143   "   *hemigymnostethus* Blkr, ibid. XXIV Makr., p 61,
       Nat. T. N. Ind. I, p. 364.
 144 *Gnathanodon speciosus* Blkr, Verh. B. G. XXIV Makr., p. 72.
 145 *Equula ensifera* CV., ibid. XXIV, Makr., p. 80.
 146   "   *gomorah* CV., ibid. XXIV, Makr., p. 82.
 147 *Amphacanthus doliatus* CV., Nat. T. N. Ind. IV, p. 605.
 148   "   *dorsalis* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII, Teuth., p. 9.
 149   "   *guttatus* Bl. Schn., ibid. XXIII, Teuth., p. 10.
 150   "   *margaritiferus* CV.

- 151 *Amphacanthus marmoratus* CV. = *Amph. scaroides* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV, p. 262.
- 152 " *puellus* Schl. = *Amph. cyanotaenia* Blkr, ib. IV, p. 606.
- 153 " *vulpinus* Schl.Müll., ibid. IV, p. 135.
- 154 *Acanthurus celebicus* Blkr, ibid. III, p. 162.
- 155 " *matoides* CV., Verh. B. Gen. XXIII, Teuth., p. 12.
- 156 " *scopas* CV., Nat. T. Ned. Ind. II, p. 348.
- 157 " *strigosus* Benn., ibid. IV, p. 264.
- 158 " *triostegus* CV., Verh. B. Gen. XXIII, Teuth., p. 13.
- 159 *Naseus amboinensis* Blkr = *Keris amboinensis* Blkr, Nat. T. N. Ind. III, p. 272.
- 160 " *annulatus* Blkr = *Priodon annularis* CV., ib. IX, p. 304.
- 161 *Mugil coeruleomaculatus* Lac., ibid. II, p. 484.
- 162 " *cylindricus* CV.?, ibid. IV, p. 266.
- 163 " *melanochir* K. v. H., ibid. III, p. 423.
- 164 *Atherina duodecimalis* CV., ibid. II, p. 485.
- 165 " *lacunosa* Forsk., ibid. V, p. 504.
- 166 " *Temminckii* Blkr, ibid. V, p. 506.
- 167 *Petroskirtes Temminckii* Blkr, ibid. II, p. 243.
- 168 " *Thepassii* Blkr, ibid. IV, p. 136.
- 169 *Salarias cyanostigma* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Blenn. Gob., p. 18.
- 170 " *periphthalmus* CV., Nat. T. Ned. Ind. IV, p. 267.
- 171 " *phaiosoma* Blkr, ibid. VIII, p. 317.
- 172 " *quadripinnis* CV., V. B. G. XXII Blenn. Gob., p. 19.
- 173 " *Sebae* CV?, Nat. T. N. Ind. X, p. 373.
- 174 *Callionymus ocellatus* Pall., ibid. VIII, p. 422.
- 175 *Gobiodon erythrophaios* Blkr, ibid. XI, p. 409.
- 176 *Gobius ophthalmonema* Blkr, ibid. XII, p. 208.
- 177 " *phalaena* CV., ibid. II, p. 244.
- 178 " *puntangoides* Blkr, ibid. V, p. 242.
- 179 *Echeneis neucrates* L., Verh. B. G. XXIV, Chiroc. etc. p. 22.
- 180 *Polypterichthys Valentini* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV, p. 608.
- 181 *Fistularia immaculata* Comm., Nat. T. N. Ind. III, p. 281.
- 182 *Amphisile scutata* Cuv., ibid. II, p. 245.
- 183 *Plesiops coeruleolineatus* Rüpp., ibid. IV, p. 116.
- 484 *Pseudochromis fuscus* Müll. Troseh, ibid., IX, p. 69.
- 185 " *polyacanthus* Blkr, ibid. X, p. 375.

- 186 *Amphiprion chrysargurus* Richds. (sub nom. *A. xanthurus* Blkr), *ibid.* III, p. 560.
- 187 *Pomacentrus bankanensis* Blkr (sub nom. *P. taeniops* CV.), *ibid.* V, p. 512.
- 188 " *bifasciatus* Blkr, *ibid.* VI, p. 330.
- 189 " *katunko* Blkr, *ibid.* III, p. 169.
- 190 " *moluccensis* Blkr, *ibid.* IV, p. 118.
- 196 " *nematopterus* Blkr, *ibid.* III, p. 285.
- 192 " *notophthalmus* Blkr, *ibid.* IV, p. 137.
- 193 " *pavo* Lac., *ibid.* II, p. 247.
- 194 " *taeniometopon* Blkr, *ibid.* III, p. 283.
- 191 " *tapeinosoma* Blkr, *ibid.* X, p. 376.
- 196 *Dascyllus aruanus* CV., *ibid.* VI, p. 108.
- 197 " *melanurus* Blkr, *ibid.* VI, p. 109.
- 198 *Glyphisodon coelestinus* CV., *Verh. Bat. Gen. XXI, Labr. Cten.* p. 15.
- 199 " *lacrymatus* QG., *Nat. T. N. Ind. VIII*, p. 303.
- 200 " *rahti* CV., *ibid.* III, p. 287.
- 201 " *Schlegelii* Blkr, *ibid.* IV, p. 138.
- 202 " *ternatensis* Blkr, *ibid.* IV, p. 137.
- 203 " *trifasciatus* Blkr, *Verh. B. G. XXI, Labr. Cten.* p. 19.
- 204 " *unimaculatus* CV., *Nat. T. N. Ind. IV*, p. 284.
- 205 *Heliases fraenatus* CV., *ibid.* II, p. 710.
- 206 " *ternatensis* Blkr, *ibid.* X, p. 377.
- 207 " *xanthochir* Blkr, *ibid.* II, p. 248.
- 208 *Cossyphus macrodon* Blkr, *Verh. Bat. Gen. XXII, Gladsch. Labr.*, p. 10.
- 209 *Cheilio hemichrysos* CV., *Nat. T. N. Ind. II*, p. 255.
- 210 *Julis (Julis) dorsalis* QG., *ibid.* III, p. 564.
- 211 " (") *lunaris* CV., *V. B. G. XXII, Gladsch. Labr.* p. 23.
- 212 " (*Halichoeres*) *bandanensis* Blkr, *Nat. T. N. Ind. II*, p. 254.
- 213 " (") *balteatus* QG., *ibid.* II, p. 253.
- 214 " (") *binotopsis* Blkr, *ibid.* III, p. 731.
- 215 " (") *dieschismenacanthus* Blkr, *ibid.* III, p. 645.
- 216 " (") *dieschismenacanthoides* Blkr, *ib.* IV, p. 121.
- 217 " (") *Harloffii* Blkr, *Verh. B. G. XXII, Gladsch. Labr.* p. 22.
- 218 " (") *Hartzfeldii* Blkr, *Nat. T. N. Ind. III*, p. 563
- 219 " (") *Hoevenii* Blkr, *ibid.* III, p. 250.

- 220 *Julis (Halichoeres) interruptus* Blkr, *ibid.* II, p. 252.
221 " (") *kallosoma* Blkr, *ibid.* III, p. 289.
222 " (") *leparensis* Blkr, *ibid.* III, p. 730.
223 " (") *miniatus* K. v. H., *Act. Soc. Scient. Ind. N.*
I, *Vissch. Manad.*, p. 60.
224 " (") *phekadopleura* Blkr, *Verh. Bat. Gen.* XXII,
Ichth. Bali, p. 8.
225 " (") *Renardi* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* II, p. 253.
226 " (") *Schwarzii* Blkr, *Verh. B. G.* XXII, Ichth
Bali, p. 7.
227 " (") *strigiventer* Benn., *Nat. T. N. Ind.* II, p. 251.
228 *Novacula pavo* Blkr = *Xyrichtys pavo* CV., *ibid.* X, p. 378.
229 " *punctulata* CV., *ibid.* V, p. 170.
230 " *Twistii* Blkr, *ibid.* X, p. 381.
231 *Cheilinus decacanthus* Blkr, *ibid.* II, p. 256.
232 " *radiatus* Blkr = *Ch. diagrammus* CV., *Verh. B. G.*
XXII *Gladsch. Labr.* p. 38.
233 " *tetrazona* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind.* IV, p. 293.
234 *Scarus aeruginosus* CV?, *V. B. G.* XXII, *Gl. Labr.*, p. 58.
235 " *coerneopunctatus* Rüpp., *Nat. T. N. Ind.* VI, p. 110.
236 " *janthochir* Blkr, *ibid.* IV, p. 139.
237 " *Quoyi* CV., *ibid.* IV, p. 607.
238 *Callyodon hypselosoma* Blkr, *ibid.* VIII, p. 425.
239 " *vaigiensis* CV., *ibid.* II, p. 256.
240 *Belone cylindrica* Blkr, *Verh. B. G.* XXIV, *Snoek.*, p. 13.
241 " *schismatorhynchos* Blkr, *ibid.* XXIV, *Snoek.*, p. 15,
Nat. T. N. Ind. I, p. 95.
242 *Hemiramphus Commersonii* CV., *V. B. G.* XXIV, *Snoek.*, p. 17.
243 " *Dussumierii* CV., *ibid.*, p. 18.
244 " *Gaimardi* CV., *ibid.*, p. 20.
245 " *Russellii* CV., *ibid.*, p. 17.
246 *Exocoetus mento* CV., *ibid.*, p. 21.
247 *Clupeoides macassariensis* Blkr, *ibid.* XXIV, *Haring.*, p. 17
Nat. T. N. Ind. III, p. 772.
248 *Harengula Kunzei* Blkr, *Nat. T. N. Ind.* XII, p. 209.
249 " *melanurus* Blkr, *ibid.* V, p. 245.
250 " *moluccensis* Blkr, *ibid.* IV, p. 609.
251 *Spratelloides argyrotaenia* Blkr, *ibid.* III, p. 457. *Verh. B.*
Gen. XXIV, *Har.*, p. 29.

- 252 *Sardinella leiogaströides* Blkr. Nat. T. N. Ind. VII, p. 255:
253 *Engraulis encrasicoloöides* Blkr, ibid. III, p. 173. Verh. B.
Gen. XXIV, Har., p. 173.
254 " *Russelli* Blkr, Verh. B. Gen. XXIV, Har., p. 38.
255 *Saurus synodus* CV., ibid. XXV, Chir. etc. p. 28. Nat. T.
N. Ind. II. p. 257.
256 *Saurida nebulosa* CV., ibid. XXIV Chir. etc., p. 30, ibid.
III, p. 292.
257 *Rhombus Mogkii* Blkr, Nat. T. N. Ind. VII, p. 256.
258 *Oxybeles Brandesii* Blkr, ibid. I, d. 276, VII, p. 163.
259 *Moringua microchir* Blkr, ibid. IV, p. 224, Verh. B. Gen.
XXV, Muraen., p. 66.
260 *Muraena bullata* Richds., Nat. T. N. Ind. IX, p. 276.
261 " *colubrina* Richds., ibid. VI, p. 335.
262 " *florisiana* Blkr, ibid. VI, p. 334.
263 " *isingteena* Richds., ibid. IX, p. 277.
264 " *lita* Richds., ibid. X, p. 383.
265 " *monochrous* Blkr, ibid. X, p. 384.
266 " *Duivenbodei* Blkr, ibid. X, p. 385.
267 " *Troschelii* Blkr, ibid. VII, p. 101.
268 *Arothron virgatus* Blkr = *Tetraödon virgatus* Richds., Verh.
B. Gen. XXIV, Blootk. p. 24, N. T. Ned. Ind.
III, p. 299.
269 *Anosmius Bennetti* Blkr = *Tropidichthys Bennetti* Blkr, N.
T. N. Ind. VI, p. 504.
270 " *striolatus* Blkr = *Tropidichthys striolatus* Blkr, ibid.
VI, p. 503.
271 *Diodon punctatus* Cuv, Verh. B. G. XXIV, Blootk., p. 19.
272 *Erythrodon niger* Rüpp. = *Xenodon niger* Rüpp., ib. XXIV,
Balist., p. 37.
273 *Balistes lineatus* Bl., Schn. ibid. XXIV, Balist., p. 14, Nat.
T. N. Ind. II, p. 260,
274 " *praslinus* Lac., Verh. B. Gen. XXIV, Balist., p. 24.
275 *Monacanthus Cantoris* Blkr, ibid. XXIV, Balist., p. 17, Nat.
T. N. Ind. III, p. 80.
276 " *Houttuyni* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. V, p. 351,
277 " *tomentosus* Cuv., Verh., B. G. XXIV, Balist., p. 19.
278 " *trichurus* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV, p. 125.
279 *Ostracion cornutus* L., Verh. Bat. Gen. XXIV, Ostrac., p. 32.

- 280 *Syngnathus cubicus* Bl., *ibid.*, p. 35.
281   "   *haematopterus* Blkr, N. T. N. Ind. II, p. 259,
          Verh. Bat. Gen. XXV, Trosk., p. 20.
282 *Solenognathus Blochii* Blkr, N. T. N. Ind. II, p. 259, *Verh.*
          B. G. XXV, Trosk., p. 24.
283 *Hippocampus kuda* Blkr, *ibid.* III, p. 82, 306, *ibid.* XXV,
          Trosk., p. 26.
284 *Taeniura lymma* MH., *ibid.* III, p. 85, *ibid.* XXIV, *Plagiost.*,
          p. 78.
-

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

CHEILODIPTEROIDEI.

Apogon leptacanthus Blkr.

Apog. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{3}$ ad $3\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis, aequo alto circiter ac longo; oculis diametro 2 et paulo in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ ad $\frac{2}{3}$ distantibus; linea rostro-frontali ante oculos concava; orbita, osse suborbitali, crista praeoperculi intramarginali, suboperculo, interoperculo osseque suprascapulari edentulis; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, sub medio oculo circiter desinente; dentibus maxillis pluriseriatis parvis subaequalibus, vomerinis in thurman $\wedge$ formem, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; praeoperculo rotundato, denticulis conspicuis serrato; operculo anacantho; dorso elevato; squamis lateribus 24 p. m. in serie longitudinali, 8 vel 9 in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo simplice notata; pinna dorsali spinosa spinis gracilibus flexilibus spina 2^a in filum producta; dorsali radiosa acuta, non emarginata, corpore non multo humiliore; pectoralibus acutiuscule rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter, ventralibus acutis 6 et paulo, caudali emarginata lobis acutis $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; anali acuta, leviter emarginata, dorsali radiosa humiliore; colore corpore aureo; capite fusco arenato; pinnis roseis, dorsali spinosa antice nigricante arenata.

B. 7. D. 6—1/9 vel 6—/10. P. 2/12. V. 1/5. A. 2/9 vel 2/10.

C. 1/15/1 et lat. brev.

Habit. Ternate, in mari.

Longitudo 2 speciminum 42''' et 44'''.

Aann. Deze soort is merkwaardig door hare zeer dunne en buigzame rugdoornen en draadvormige verlenging van den tweeden die doornen. Reeds door dit kenmerk is zij dadelijk van alle overige soorten van *Apogon* te onderkennen.

PLATYCEPHALOIDEI.

Platycephalus pristiger CV, Poiss. IV, p. 191. QG. Zoöl. Voy. Astrolabe III p. 685, Atl. I, Poiss. tab. 10 fig. 5.

Platyceph. corpore elongato depresso, altitudine 8 ad $8\frac{1}{2}$, latitudine maxima $5\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; capite depresso $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{2}{5}$ in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis oblongis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{4}$ circiter distantibus; orbitis cirris nullis; rostro absque maxilla superiore oculo non longiore; spinis utroque latere orbita antice 1, praeoperculo 4 vel 5 superiore ceteris multo longiore, operculo 2 cristis edentulis, suprascapularibus 2, scapulari 1; cristis denticulis numerosis scabris utroque latere vertice, temporali, supraorbitali, nasali, suborbitalibus pluribus; osse suborbitali margine inferiore denticulato; interoperculo spina magna antrorsum spectante; naribus anterioribus cirro simplice oculo multo brevioribus; maxilla superiore maxilla inferiore brevioribus sub oculi parte anteriore desinente; dentibus pluriseriatis parvis, vomerinis in thurmas 2 oblongas distantes, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; squamis ctenoideis, lateribus 55 p. m. in serie longitudinali; linea laterali squamis anterioribus tantum spinulis armata; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus corpore non vel vix altioribus; dorsali spinosa spina 3^a spinis ceteris longiore; pectoralibus latis oblique rotundatis 6 circiter, ventralibus analem attingentibus 4 ad $4\frac{1}{3}$, caudali integra leviter convexa $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore; colore corpore superne roseo-viridi, inferne roseo-margaritaceo; dorso lateribusque diffuse fusciscente nebulatis; pinnis radiis aurantiaco-roseis, membrana roseo-hyalinis; radiis pinnis omnibus, anali tantum excepta, fusciscente variegatis; pinnis dor-

sali spinosa et ventralibus apicem versus, pectoralibus inferne postice et caudali postice fuscescente-violaceis.

B. 7. D. 1—3—1/10 vel 1/11 P. 2 simpl. + 11 fiss. + 9 simpl.

V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11. C. 13 et lat. brev.

Synon. *Platycephale porte-scie* CV. Poiss. IV p. 191, QG.

Zoöl. Voy. Astrol. III p. 685, Atl. I Poiss. tab. 10 fig. 5:

Habit. Ternate, in mari.

Amboina, in mari.

Longitudo 15 speciminium 65''' ad 161'''.

Aanm. Verwant aan *Platycephalus polyodon* Blkr, onderscheidt onderwerpelijke soort zich daarvan door de sterke ontwikkeling van den interoperkeldoorn, door grootere en minder talrijke schubben, het getand zijn van den onderrand van het onderoogkuilsbeen, korteren kop, enz. Ik breng haar tot *Platycephalus pristiger* CV., omdat zij, ofschoon de operkelkanmen bij alle mijne voorwerpen glad zijn, overigens zeer goed beantwoordt aan de beschrijvingen en aan de afbeelding, welke van *Platycephalus pristiger* CV. bestaan.

Platycephalus Quoyi Blkr.

Platyceph. corpore elongato depresso, altitudine 11 ad 13, latitudine maxima $6\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite depresso $3\frac{3}{8}$ ad $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis oblongis diametro 4 in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{3}$ circiter distantibus; orbitis cirris nullis; rostro absque maxilla superiore oculo vix longiore; spinis utroque latere vertice 5, orbita superne postice 7, superne antice 1, nasali 1, suborbitali anteriore 1, crista suborbitali 2, praecoperculo 2 superiore inferiore plus duplo longiore, operculo 2 cristis edentulis, suprascapulari 2, scapulari 1; interoperculo spina aurtorsum spectante nullo; naribus anterioribus cirro simplice oculo multo brevioribus; maxilla superiore maxilla inferiore brevioribus sub oculi margine anteriore desinente; dentibus plurisirsatis minimis, vomerinis in thurmas 2 oblongas distantes, palatinis utroque late-

re in vittam gracilem dispositis; squamis ctenoideis, lateribus 110 circiter in serie longitudinali; linea laterali nullibi spinulis armata; pinnis dorsalibus corpore altioribus, radiosa spinosa paulo humiliore, spinosa spina 3^a spinis ceteris longiore; pectoralibus latis oblique rotundatis $7\frac{3}{4}$, ventralibus analem attingentibus $4\frac{2}{3}$ circiter, caudali integra leviter convexa 6 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa multo humiliore; colore corpore superne roseo-olivascete, inferne roseo-margaritaceo; dorso lateribusque fuscescente diffuse nebulatis; capite superne, dorso lateribusque punctis sparsis sat numerosis nigris; maxillis fusco variegatis; pinnis radiis aurantiacis, membrana roseo-hyalinis; dorsalibus spinis et radiis fuscescente variegatis, dorsali spinosa dimidio superiore fascia lata obliqua nigricante; pectoralibus, ventralibus et caudali maculis diffusis rotundis fusco-violascentibus in series transversas dispositis, anali dimidio inferiore albida.

B. 7. D. 1—8—1/10 vel 1/11. P. 2 simpl. + 14 fiss. $\pm$ 6 simpl;
V. 1/5. A. 11 vel 12 omn. fiss. C. 13 et lat. brev.

Syn. *Platycephale punctué* QG. Zoöl. Voy. Astrolabe, Atl. I, Poiss.
tab. 10 fig. 2? (nec descript. nec CV.)

Habit. Ternate, in mari.

Amboina in mari.

Longitudo 3 speciminum 155''' ad 198'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Platycephalus punctatus* CV. en heeft zelfs kop en rug insgelijks met donkerbruine of zwarte spikkels geteekend. Overigens heeft de onderwerpelijke soort eene geheele andere teekening der staartvin en mist ook de breede dwarsche lichaamsbanden, welke bij *Platycephalus punctatus* CV. gewoonlijk duidelijk uitkomen. Andere verschillen vind ik nog in de aanmerkelijk talrijker schubben, in den sterk ontwikkelden vooroogkuilsdoorn, enz. Het komt mij voor, dat de onderwerpelijke soort door Quoy en Gaimard verward is met hunnen *Platycephalus punctatus* CV. en dat de in de Zoölogie der reis van de Astrolabe afgebeelde *Platycephalus punctatus* de hier beschrevene soort is, en niet dezelfde, welke Quoy en Gaimard beschreven hebben.

GOBIOIDEI.

Gobius ophthalmonema Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo, $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{3}$ circiter, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis, valde approximatis, totis fere in anteriore capitis dimidio sitis; orbita superne tentaculo simplice oculo vix brevior; capite, regione supraoperculari excepta, alepidoto; rostro obtuso convexo oculo brevior; rictu valde obliquo; maxillis aequalibus, superiore sub oculi parte posteriore desinente; labiis gracilibus; dentibus maxilla superiore uniseriatis acutis curvatis subaequalibus, utroque latere p. m. 20; dentibus maxilla inferiore pluri-seriatis erectis, lateralibus serie interna et serie externa seriebus mediis longioribus aequalibus caninis vel caninoideis nullis, anterioribus serie interna seriebus ceteris longioribus; sulco oculo-operculari conspicuo; squamis frontem inter et pinnam dorsalem 1^m linea media nullis, regione supraoperculari 17 p. m. in serie longitudinali usque sub spina dorsali anteriore; squamis lateribus 55 p. m. in serie longitudinali, squamis caudalibus squamis corpore anterioribus multo majoribus; appendice anali oblonga rotundata; pinnis dorsalibus basi subunitis; dorsali spinosa spinis valde flexilibus 1^a in filum producta; dorsali radiosa corpore humiliore, postice quam antice altiore, angulata, angulo rotundata, radio 1° flexili; pectoralibus obtusis rotundatis ventrali non longioribus 7 circiter, caudali rhomboidea acuta $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; anali antice quam postice paulo humiliore, dorsali radiosa non altiore, obtusa, rotundata; colore corpore superne olivaceo, inferne viridescente-margaritaceo; lateribus maculis 5 magnis rotundis fusciscentibus in seriem longitudinalem dispositis; punctis dorso lateribusque insuper sat numerosis sparsis nitente flavescente-viridibus; pinnis dorsalibus flavescente-roseis, membrana singulas spinas radiosque inter guttulis parvis nigricantibus in series 2 dispositis spinis radiisque approximatis; pectoralibus roseo-aurantiacis, membrana inter singulos radios maculis parvis seriatis nigricantibus; ventrali et anali radiis aurantiacis membrana violaceo-fuscis; caudali roseo-auran-

tiaca, membrana dimidio superiore inter singulos radios maculis seriatis nigricantibus.

B. 4 D. 6—1/12 vel 6—1/13. P. 19. V. 1/5. A. 1/13 vel 1/14.

C. 27 p. m. (lat. brev. incl.)

Habit. Ternate, in mari.

Longitudo speciminis unici 83'''.

Aanm. Deze soort behoort naar haren bouw, tandenstelsel, beschubbing, enz. tot de groep van *Gobius tentacularis* CV., *Gobius microlepis* Blkr en *Gobius belosso* Blkr. Zij heeft zelfs den oogdraad met *Gobius tentacularis* CV. gemeen, doch onderscheidt zich, behalve door veel kortere staartvin en verlengden 1n rugvindoorn, door eene geheel andere kleurteekening van ligchaam en vinnen. Ten opzichte deze kleurteekening is zij meer verwant aan *Gobius microlepis* Blkr, maar bij laatstgenoemde soort, van welke ik een vijftigtal voorwerpen bezit, ontbreekt standvastig de oogdraad, terwijl er ook de rugvinnen en aarsvin hooger zijn, de staartvin langer, enz.

CLUPEOIDEI.

Harengula Kunzei Blkr.

Harengul. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite obtusiusculo $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{5}$ circiter in ejus longitudine; vertice utroque latere striis 3 ad 5; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; ore antico rictu mediocri; rostro oculo brevior; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; maxilla superiore sub media pupilla desinente, postice denticulis vix conspicuis; maxilla inferiore paulo prominente, symphysi denticulis tactu magis quam visu conspicuis; dentibus palatinis utroque latere in vittam gracilem, pterygoideis utroque latere in thuram oblongam dispositis, pterygoideis minimis et tac-

tu vix conspicuis; vomere edentulo; lingua dimidio basali linea media vitta dentium gracili; lineis dorsali et ventrali rotundatis, ventrali dorsali non vel vix convexiore; squamis ctenoideis transversim tri-ad quinque-striatis, lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; ventre vix cultrato, scutis 30 p. m. postice vix dentatis; pinna dorsali postice in anteriore dimidio corporis sita, media tertia parte ventralibus opposita, acuta, emarginata, corpore minus duplo humiliore; pectoralibus acutis $6\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis 9 ad $9\frac{2}{3}$, caudali lobis acutis, inferiore superiore vix longiore $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali humili dorsali brevior corpore plus quadruplo humiliore; colore corpore superne nitente coerulescenteviridi, inferne argenteo; rostro maxillisque antice fuscescentibus; pinnis flavescente-hyalinis, dorsali antice, caudali postice violaceo-fuscescente limbatis.

B. 6. D. $\frac{4}{15}$ vel $\frac{4}{16}$. P. $\frac{2}{13}$. V. $\frac{1}{7}$. A. $\frac{3}{14}$ vel $\frac{3}{15}$. C. $\frac{1}{17/1}$ et lat. brev.

Habit. Ternate, in mari.

Longitudo 2 speciminum 140''' et 142'''.

Aanm. Deze Harengula is na verwant aan Harengula moluccensis Blkr, zoowel in vormen als kleurteekening. Bij mijne voorwerpen van Harengula moluccensis, van gelijke grootte als de bovenbeschrevene exemplaren, gaat de kop meer dan 5 maal in de lengte des ligchaams, is het profiel veel spitsier en de buik aanmerkelijk scherper. Men herkent de onderwerpelijke soort dan ook gemakkelijk van Harengula moluccensis Blkr aan haren grooteren kop en stompen buik. Ik noem haar ter eere van den heer Kunze, aan wien hare kennis te danken is.

Scripsi Batavia Calendis Julii MDCCCLVI.